

TINA EHN
Riksdagsledamot (mp)

PER BOLUND
Riksdagsledamot (mp)

Stockholm 2009-01-23

Konstitutionsutskottet

Ink 2009 -01- 23

Dnr 050-1339-2008/69

Till Konstitutionsutskottet

Anmälan mot Jordbruksministern Eskil Erlandsson för bristande information om fiskeförhandlingar

Vi vill härmed anmäla Jordbruksministern Eskil Erlandssons beredning av Jordbruks- och fiskerådet den 17-19 december till Konstitutionsutskottet för granskning. Informationen till riksdagen var bristfällig. Uppgifter lämnades inte om ett förslag om att höja torskkvoterna i Nordsjön med 30 procent. Därmed fick inte riksdagen en chans att förhålla sig till förslaget.

Fiskeripolitiken har uppmärksammats särskilt mycket det senaste året. Insikten om att EU:s fiskeripolitik varit misslyckat har spridit sig. En viktig del av fiskeripolitiken är förvaltningen av bestånden i EU:s vatten. Ett bland flera instrument för denna förvaltning är besluten om kvoter (TAC), den mängd fisk som får fiskas.

Vid det aktuella rådsmötet beslutades om fiskemöjligheter för en rad fiskarter och havsområden för år 2009. En del av underlaget till riksdagen var EU-kommissionens förslag till kvoter m.m., vilket framgår av rådsdokumentet 15578/08 PECHE 307 ADD 1. I det underlaget saknas bl.a. uppgifter för torsken i Nordsjön (s. 17).

I den kommenterade dagordningen daterad 2008-12-04 anges att beslut fattas genom bilaterala förhandlingar för en rad fisken, bl.a. torsken i Nordsjön. I detta fall förhandlas fiskemöjligheter med Norge. I underlaget anges att

”...förhandlingsresultatet kommer att föras in i kommissionens 225-sidiga förslag till TAC och kvotförordning för 2009. Vid genomgången av förslaget i rådsarbetgruppen för intern fiskeripolitik har hittills inte något enskilt problem påvisats som kan förväntas vålla stora politiska meningsskiljaktigheter.”

I ett separat så kallat rådsPM om den aktuella punkten, daterat 2008-12-10, anges att förslaget till fiskekvoter med mera baserar sig på en tidigare presenterad policyförklaring som innehåller både principer för fastställande av kvoter och ett antal parallella åtgärder som definierats som viktiga för att nå den gemensamma fiskepolitikens åtagande. I rådsPM:et anges bl.a.:

”I enlighet med det meddelandet har fiskemöjligheter för ett antal bestånd, t.ex. torsk...fastställts på grundval av bestämmelserna i de relevanta fleråriga förvaltningsplanerna. Men även för bestånd som inte regleras av förvaltningsplanerna föreslås principer om gradvisa TAC-förändringar mellan 15-25 procent...TAC-minskningar med 25% föreslås för ett stort antal bestånd i Nordsjön (TAC för delade bestånd i Nordsjön publiceras dock först när de bilaterala förhandlingarna med Norge är avslutade)...Hittills har genomgången av förslaget inte påvisat något enskilt problem som kan förväntas vålla stora politiska meningsskiljaktigheter, men däremot ett antal problem som är viktiga för enstaka eller några länder”.

Samma dag, den 10 december, enades kommissionen och Norge om de kvoter som skulle ligga till grund för förslaget till ministerrådet för beslut en vecka senare. Där ingår bl.a. en höjning av torskkvoten i Nordsjön med 30%.

Det kan vara förståeligt att inte denna uppgift lämnades till riksdagens Miljö- och jordbruksutskott när ärendet behandlades vid sammanträdet kl. 8 morgonen därpå, den 11 december. Inför EU-nämnden den 12 december bör dock uppgifterna ha lämnats till riksdagen. Så skedde inte.

Dessutom kan inte en höjning på 30 procent inte utan vidare anses vara oproblematiske.

Trots en viss förbättring under det senaste året är situationen för torskbeståndet i Nordsjön fortfarande så kritisk att Internationella havsforskningsrådet (ICES) har rekommenderat att kvoten sänks med 100 procent år 2009, d.v.s. att det inte fiskas efter torsk.

Ett bärande element av den stora reform av EU:s fiskeripolitik som beslutades 2002 var att komma ifrån den kortsiktiga ryckigheten i politiska beslut. I stället skulle det tas fram fleråriga planer för förvaltning av viktiga men utarmade bestånd. I december 2003 beslutade rådet om en långsiktig återhämtningsplan för torsken i Nordsjön. Planen föreskriver regler för hur TAC ska fastställas. Utgångspunkten är att den vetenskapliga rådgivningen skulle få mer genomslag i besluten. Men för att ge en viss stabilitet till fiskenäringen fastslogs att förändringarna normalt inte skulle vara större än 15 procent per år.

Vid ministerrådet den 18-19 december beslutades om en ny plan. Enligt reglerna i den nya planen skulle kvoten för ett bestånd i så dåligt skick som torsken i Nordsjön inte höjas eller sänkas med mer än 20 procent jämfört med föregående år. Just denna artikel träder dock inte kraft förrän om ett år. Kommissionens förslag, och ministerrådets beslut, skapar därmed en glapp på ett år mellan de två planerna för begränsningen i hur mycket kvoterna får variera.

Det är således i glappet mellan planer med förändring på högst 15% och högst 20% som det kom ett förslag om att höja kvoterna med 30%. Detta borde Jordbruksministern ha informerat EU-nämnden om.

Att sedan kvothöjningen motiverats med andra förvaltningsåtgärder, i första hand förbud mot s.k. ”high-grading” (att kasta bort fisk man skulle kunna landa i syfte att få fånga större, mer lönsam fisk inom en kvot) har strängt taget inte med saken att göra. Men det kan diskuteras om det berättigar ett så kraftigt avsteg från syftet med reformen av fiskepolitiken.

Regeringen anger i rådsPM:et den 10 december att:

”...regeringens grundinställning är att fiskeriförvaltningen ska verka för ett långsiktigt hållbart resursutnyttjande. För att nå detta är det viktigt att beakta den vetenskapliga rådgivningen, samt följa existerande förvaltnings- och återhämtningsplaner. Kommissionens förslag innebär att de flesta kvoter reduceras. Det är en ansvarsfull inriktning som regeringen stödjer.”

Skälet till att begränsa hänsynstagande till den vetenskapliga rådgivningen till en kvotminskning på 15 respektive 20 procent i de två planerna är som nämnts att åstadkomma en viss stabilitet för fiskerinäringen. Ett förbud mot utkast kan ge en snabbare återhämtning av beståndet, om det efterlevs. Erfarenheter från tidigare regleringar tyder på att det är oförsiktigt att i förväg räkna hem vinster av nya förvaltningsåtgärder. Men även ett förbud som efterlevs påverkar inte fångstmöjligheterna för näringen så mycket att det måste kompletteras med en kraftig höjning för att nämnvärt påverka stabiliseringsmålet.

Jordbruksministerns underlag till riksdagen signalerade således att EU skulle fatta ett ansvarsfullt förvaltningsbeslut, i linje med den vetenskapliga rådgivningen eller åtminstone existerande långsiktiga planer. Beslutet att höja fisket på nordsjötorsken med 30 procent var raka motsatsen. Ministern torde ha vetat att en kraftig höjning var på gång, men han informerade inte EU-nämnden om höjningen.

Det är sammantaget för mycket som skiljer förslaget om en 30-procentig höjning av kvoterna för torsken i Nordsjön från det som framgått av underlaget som regeringen lämnat till riksdagen inför rådsmötet, för att informationen ska kunna anses vara tillräcklig. Uppgiften om den 30-procentiga höjningen måste ses som ny information av betydelse som tillkommit. Det är också en uppgift som man inte rimligen kunnat förvänta sig utifrån det underlag som regeringen lämnat. Det kan diskuteras, och borde ha diskuterats, om det är förenligt med den förhandlingsståndpunkt som regeringen redovisat. Enligt vår syn bör därför regeringen ha initierat ett förnyat samråd utifrån det nya förslaget. Denna underlåtenhet borde Konstitutionsutskottet granska.

Information om den föreslagna höjningen hade som nämnts kunnat lämnas till riksdagen redan inför EU-nämndssammanträdet den 12 december. Det kan noteras att en extraordinär avstämning med nämnden gjordes i samband med ministerrådsmötet den 19 december. Då togs frågan om den nya planen upp. Torskkvoterna i Nordsjön hade också kunnat tas upp då.

Det kan också noteras att i den rapport som jordbruksdepartementet skickade utskottet och nämnden efter mötet (Rapport från mötet i Jordbruks/fiskerådet den 18-19 december 2008) står bl.a. "Enighet uppnåddes avseende kvoterna för 2009. Noterbart var att inga undantag förelåg från tidigare beslutade återhämtningsplaner... För nordsjötorsken höjdes TAC:en med 30%." Denna höjning avvek från den tidigare beslutade planen. Däremot beslutades som nämnts vid samma sammanträde att den tidigare beslutade återhämtningsplanen för nordsjötorsken inte längre skulle gälla. Även i detta fall har regeringen brutit i information till riksdagen.

.....
Tina Ehn
Riksdagsledamot (mp)

.....
Per Bolund
Riksdagsledamot (mp)